

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Disputationum theologicarum (Primam etc.) occasione
Examinis Theologici Acroamatici B. Davidis Hollazii et
Thesium propositarum D ....Anno 172*. hor. [2.] defendet
... - Cod. Durlach 240**

Boye, Johann Ludwig

[S.l.], [1721-1722]

Theses theologicas de theologia rationali [...]

[urn:nbn:de:bsz:31-279804](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-279804)

THESES THEOLOGICAS
de

THEOLOGIA RATIONALI
ET PHILOSOPHICA
Praside

Jo. Ludovico Boye
Theolog. Profefs.
Defendet

Carolus Fredericus Waag.

Anno 1721. d. 10. Decemb.

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Handwritten text on the right-hand page, partially visible.]
Theolog
revelat
sint ad
tionis a
os in
nem m
Eo
At, que
atque
Amus, a
Lafan p
fignifim
sape m
relata s
ad eandem
praeunte
tur, just

Thesis 1.

Theologia viatorum vel ratione vel revelatione nititur. Illa hodie non sine addito Theologia naturalis, rationalis aut Philosophica dicitur. Hac re insignem qua pollet perfectio, rem sine appposito Theologia κατ' ἐξοχὴν et absolute appellari sœvit.

Thesis. 2.

Atq; quod ad Naturalem Theologiam attinet, hæc si rem recte estimare velimus, ante ipsam Theologiam revelatam pertractari debet, cum & antiquissima sit, & simplicissima; in super vero fundamenta Theologia revelate substernat, & nos manu quasi ad eandem ducat. Quid? quod natura præcunte revelationi facilius credatur, juxta illud Textulliani libr.

De Resurrectione: promisit tibi Deus naturam magistram, submissurus & prophetiam, quo facilius credas Prophetia, discipulus natura.

Thesis 3.

Theologia naturalis a natura nomen habet, non quod a natura insit: sed quod ad acquirendam illam adeo sufficientes vires homini sint a natura concessa, ut speciali Spiritus Sancti auxilio & revelatione non sit opus: Accedit, quod prima illius semina nobis sint à natura impressa; quod pro principio rebus naturalibus ritatur; quas Graeci non male scolas appellant, per quas ad Deum, natura Authorem, ascendere liceat.

Thesis 4.

Potest autem Theologia naturalis vel partialiter vel totaliter accipi. Parti-

liter accepta vel est Theoretica
 vel Practica. Illa adductum luminis
 natura Deum absolute & in se, habita
 existentia, essentia attributorum &
 operationum ratione expendit. Hac
 eodem lumine praelucente, Deum
 in ordine ad hominem considerat,
 illum quatenus est summum ipsius bonum,
 & finis illius ultimus: unde cultum
 Deo convenientem explicat, & media
 exponit, qua ad consequendam in Deo
 beatitudinem facere possint. Priorem
 alii Philosophia prima, sive Meta-
physica, alii Pneumatica partem con-
 stituunt. Posteriorum ad scientias mo-
 rales Ethicam & Juris prudentiam na-
 turalem pertinet: quarum illa de sum-
 mo hominis bono tractat: haec de offi-
 ciis prescribit, qua ad cultum Deo con-
 venientem spectant.

Thesis 5.

Theologia naturalis totaliter accepta, quatenus omnem de Deo cognitionem naturalem includit, & scientia practica, quae Deum & cultum Deo debitum, ex lumine natura docet, confirmat & defendit, consequenda a Deo & in Deo beatitudinis gratia.

Thesis 6.

Theologia naturalis est scientia proposita: cum, quae de Deo & cultu divinitatis tradit, & objecto sint conformia, & certis insuper ac evidentibus principiis perstructa. Ut adeo suppetit fallantur qui nullas haec dari demonstrationes statuunt.

Thesis 7.

Demonstratio vel est a priori vel a posteriori. Utraque in Theologia naturali locum habet. A priori: cum ex una perfectione, tanquam a causa, & ratione

a priori, aliam perfectionem colligi-
 mus: & ex attributis Dei essentialibus
 cultum ipsi debitum derivamus. A po-
 teriori: cum ex rebus creatis tanquam
 effectibus ad existentiam & attributa,
 operationes item creatoris concludi-
 mus: vi principiorum, quae sunt natu-
 ra notissima: nihil est a se ipso. Effe-
tus testatur, de causa. Nihil est in
effectu, quod non praexistit in causa.

Dicuntur demonstrationes illae uno
 nomine offensivae & directae, praeter
 quas & indirectas vel elencticas, quae
 ad impossibile & absurdum ducunt sta-
 tuere solent: quarum exempla itidem
 quamplurima in Theologia naturali
 occurrunt.

Thesis. 8.

Theologia naturalis est scientia pra-
dictiva. Quamvis enim in Theologia natura-

li multa tradantur, qua formaliter non
sunt practica: quorum tota de existentia
essentia, attributis, & operationibus De
doctrina pertinet: quia tamen & illa ad
inferendas conclusiones practicas, recte
Dei cultum prescribentes faciunt, nempe
erraverit qui Theologiam simpliciter sci-
entiam practicam esse dixerit. Namq; ad
scientiam simpliciter practicam sufficit
quod non in nuda veritatis cognitione
sistat, sed ulterius ad Praxin tendat,
ipsisq; veritatibus, qua sunt formaliter
theoretica, ad derivandas conclusiones
practicas utatur.

Thesis 9.

Cum de existentia Theologiae naturalis
queritur, questio non est facti, sed
juris. De facto dari Theologiam natu-
ralem exempla Doctorum arguent, qui

vel viva voce, vel scriptis de Deo
 & cultu divinis, quantum fieri potest
 accuratissime, exponunt. Dari vero Theo-
 logiam naturalem de jure, sive illa
 in una sive in diversis scientiis per-
 tractetur, & dignitas argumenti evin-
 cit, & maxima quam nobis solidior
 de Deo notitia naturalis promittit
 utilitas demonstrat.

Thesis 10.

Finis Theologiae naturalis est beatitudo
 hominis summa, quo nomine finem
 tum objectivum, tum formalem com-
 plectimur. Objectivus est Deus, in quē
 omnes summi boni conditiones quadrāt.
Formalis in possessione & fruitione De-
 i consistit: qua imperfecta est in
 hac vita, sive intellectus sive volunta-
 tis actus spectaveris: sed consummata &

perfecta erit in altera: quamvis quae
& qualis illa sit futura, ratio sibi re-
victa cognoscere nequeat

Thesis II.

Dari autem post hanc vitam vitam
aliam, rationem rectam minime la-
tet. Satis namq; illi de immortalitate
animarum constat: quamvis quid
de corpore, bonarum malarumq; acti-
onum in hac vita instrumento sit
statuendum definire nequeat. Id saltem
certum & exploratum esse debebat o-
mnibus, quotquot sua recte ratione uti-
tuntur, quodsi Deus illud ex cineribus
suscitare, & menti rursus conjungere vo-
luerit, nihil hic solidi inveni possit,
quo rei istius, satis quidem miranda im-
possibilitas ad conscientia usq; convictio-
nem demonstrari possit.

Media, quæ ad obtinendum finem ratio prescribit, sunt actus in, intellectus & voluntatis, quibus Deus, ductu luminis natura, recte cognoscitur & colitur. Dicuntur uno nomine religio, quam lex natura ex accuratiori perfectionum divinarum, & natura humana, consideratione determinat. Neque vero huc illa tantum officia pertinent, quæ directe & immediate Deum respiciunt, quarum primum quasi & præcipuum est: Deum esse amandum super omnia: sed huc illa quoque referri debent, quæ hominem directe & immediate ad ordinatum sui ipsius & proximi amorem adstringunt: quæ & ipsa cultus divini rationem habent, quatenus ultims ad Deum, omnium creaturarum finem,

referuntur, & in ejus obsequium,
laudem & gloriam fiunt.

Thesis 13.

Theologia naturalis ad consequendam
beatitudinem hodie non sufficit. Cum
enim homo, per conditionem natura
sua corrupta, & mirum in modum
pravata, ea prestare nequeat, qua
vi luminis natura, Deo exhibenda est
intelligit: est enim à Deo prorsus
aversus, & ad mala quavis propen-
sus, atq; adeo Deum propter pecca-
ta sua offensum habeat; medio erat
opus, quo Deo laeso satisfacere, et
cum eo iterum in gratiam redire
possit. Sed de hoc Theologia natura-
lis nihil desponit, unde in principio
deficit, quo absente nullus Deo pla-
cens cultus Exhiberi potest. et tunc

sunt verba priorum Confessorum
 in Apologia. A. C. Quomodo potest
humanum cor diligere Deum, dum
sentit eum horribiliter irasci, & op-
primere nos temporalibus & perpe-
uis calamitatibus? Lex autem sem-
 per accusat nos, semper ostendit ir-
 asci Deum. Non igitur diligitur
 Deus, nisi postquam apprehendi-
 mus fide misericordiam, tum demum
 fit objectum amabile. pag: 83. 84.

Mitto nunc alia quae pro in sufficien-
 tia Theologia naturalis longa serie
 produci possent.

Thesis 14.

Theologia naturalis tum quoad prin-
 cipia, tum quoad conclusiones, quae
 ab illis pendent, vera omnino est, neq;
Theologia revelata vere repugnat:

quamvis finaliter non sit vera;
cum beatitudinem quam ostendit
nobis promittere nequeat. Loquimur
autem de Theologia naturali ab-
stractive & in se considerata. Con-
cretive enim spectata & falsa, &
revelata Theologia contraria esse
potest: ut adeo turpiter se deciperet,
qui Theologiam gentilium cum Theo-
logia naturali confundere vellet.

Thesis. 15.

Solidior Theologia naturalis co-
gnitio hoc tempore prorsus est neces-
saria, quo stultorum, impiorum & athe-
orum plena sunt omnia.

rum ibi
quam
sunt
ia rati
condit
a & fl
contra
ter duc
tiam
nora
nabur
trus
inipian

